
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סוגיות מרכזיות בחברה הישראלית - 59941

תאריך עדכון אחרון 27-09-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדיניות ציבורית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' לימור סמימיאן-דרש

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: limor.darash@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה עוסק במאפיינים מרכזיים של החברה הישראלית ובאופן ייחודי בגיוון החברתי ובאתגרים שגיוון זה מציב בפנינו. במסגרת הקורס נכיר את הקבוצות השונות המרכיבות את החברה הישראלית ואת המתחים המרכזיים המלווים פסיפס תרבותי, לאומי ופוליטי זה. במהלך הקורס נדון בגישות סוציולוגיות מרכזיות ובאמצעותן נבחן את השסעים הבולטים בחברה הישראלית באופן ביקורתי. הדיון יעסוק בסוגיות מרכזיות כמו: חברה ומדינה, עדתיות, דתיות, אתניות ועוד, ויעשה תוך בחינת מקרי בוחן שונים מתוך המציאות הישראלית המקומית.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס להקנות כלי ניתוח וחשיבה אקדמית-תיאורטית לדיון המורכב בנושאי ליבה בחברה הישראלית. בקורס נדון במחקרים מובילים בנושא ונבין את התפתחות המדיניות בישראל באותן זירות לאורך השנים. כל סוגיה וסוגיה תוצג על היבטיה השונים ובאמצעות קישור לאירועים אקטואליים מגוונים. בסופו, תחקרו בעצמכם באופן מעמיק סוגיה נבחרת.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. התבוננות ביקורתית על המאפיינים המרכזיים של החברה הישראלית.
2. הכרות עם קבוצות שונות בחברה הישראלית והאתגרים הנובעים משונות תרבותית.
3. דיון במדיניות ציבורית בהקשר של שונות תרבותית לאומית ופוליטית.

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מדינה, חברה ודת
מעמדי ועדתי
חינוך ומעמד
צבא, חירום וחברה
החברה הערבית
ממלכתיות

חומר חובה לקריאה:

זיסר, ב' וכהן, א'. 1999. "מדמוקרטיה הסדרית לדמוקרטיה משברית: המאבק על הזהות הקולקטיבית בישראל". פוליטיקה כתב העת למדע המדינה ויחסים בינלאומיים (3). עמ' 9-30. ידגר, י'. 2012. "המסורתיים בישראל: מודרניות ללא חילון". ירושלים: מכון הרטמן, הפקולטה למשפטים אוניברסיטת תל-אביב והוצאת כתר. עמ' 19-46.

קלעג'י, ת' וכהן, א'. 2017. "ציות וסמכות במובלעת שמרנית הנאלצת להיפתח לסביבה: מקרה הבוחן של רכישת השכלה אקדמית בקרב נשים חרדיות בישראל". תרבות דמוקרטית (17): 241-266.

אלמלך, י' ואפשטיין נ"ל. 1998. "הגירה ושיכון בישראל: מבט נוסף על אי-שוויון אתני". מגמות ל"ט (3). עמ' 243-270.

דהן, מ'. 2013. "האם כור ההיתוך הצליח בשדה הכלכלי?". האוניברסיטה העברית בירושלים: בית הספר למדיניות ציבורית ולממשל ומכון פהר.

כזום, ע'. 1999. "תרבות מערבית, תיוג אתני וסגירות חברתית: הרקע לאי השוויון האתני בישראל". סוציולוגיה ישראלית א(2): 385-428.

בראלי, א' וקידר, נ'. 2011. "ממלכתיות ישראלית". ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה. עמ' 9-47.

לוי, י'. 2014. "צה"ל בין סולידריות לקונפליקט - "צבא העם" נגד גיוס חובה". המכון לחקר מדיניות, כלכלה פוליטית וחברה - רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

אלחאג', מ'. 2000. "זהות ואוריינטציה בקרב הערבים בישראל: מצב של פריפריה כפולה". בתוך: ר' גבזון וד' הקר (עורכות). השסע היהודי ערבי בישראל: מקראה. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה. עמ' 13-33.

שגיב, ט. 2014. חצי חצי - על ישראלים ממוצא מעורב. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 9-29, 75-120.

Samimian-Darash, Limor and Rotem, Nir. 2019. "From Crisis to Emergency: The Shifting Logic of Preparedness". *Journal of Anthropology* 84 (5)

חומר לקריאה נוספת:

בן פורת, ג'. 2016. "הלכה למעשה: חילון של המרחב הציבורי בישראל". חיפה: הוצאת פרדס. פרק ראשון.

כהן, א'. 2004. "ראשית צניחת גאולתנו - דעיכת הציונות הדתית במאבק על הזהות היהודית במדינת ישראל והשפעותיה לעתיד". בתוך: א' כהן ו' הראל (עורכים). הציונות הדתית: עידן התמורות. ירושלים: מוסד ביאליק. עמ' 364-385.

קלעג'י, ת' ובראון-לבינסון, א'. 2017. "משמרנות מתגוננת לשמרנות מתמודדת: אסטרטגיות התרבות של חרדים אקדמאים במרחב התעסוקתי". חקר החברה החרדית (4). עמ' 28-54.

בן חיים, א'. 2022. "ישראל השנייה: הבשורה המתוקה, הדיכוי המר". ראשון לציון: משכל חמד + ידיעות אחרונות. עמ' 9-42, 331-369.

וייץ, ג'. 2014. "הפרוטוקולים של אירועי ואדי סאליב: מה באמת חשבו האבות המייסדים של המדינה על המזרחים". הארץ, 13 פברואר 2014.

כהן, א' וליאון, נ'. 2008. "לשאלת המעמד הבינוני-המזרחי בישראל". בתוך: נ' דרורי-פרמן (עורכת). אלפיים (32) עם עובד. 83-101.

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 20 %

נוכחות / השתתפות בסיור 10 %

מידע נוסף / הערות:

נוכחות, קריאה והשתתפות פעילה בשיעורים (כולל תרגילי ניתוח) - 20%.
סיור - השתתפות ומשוב - 10%
עבודה מסכמת - 70%